

Digitale geletterdheid nu verder diepgang geven

PRAKTIJKONDERZOEK WIJST UIT: VEEL BEREIKT OP SCHOLEN

De tijdelijke sluiting van schoolgebouwen en de periode van onderwijs op afstand benadrukken het belang van digitale geletterdheid van leerlingen. SLO adviseert scholen het momentum vast te houden, nu hun visie op onderwijs in digitale geletterdheid verder vorm te geven en volgende stappen te zetten. De geleerde lessen uit het *Praktijkonderzoek Digitale Geletterdheid* kunnen daarbij helpen.

Het afgelopen coronajaar hebben scholen grote stappen gezet in hun kennis en gebruik van digitale (leer)middelen. Reden voor SLO, Kennisnet en Hogeschool Leiden om de winst hiervan samen met een twintigtal scholen en schoolbesturen verdere diepgang te geven. Ze startten het *Praktijkonderzoek Digitale Geletterdheid bij po- en vo-scholen tijdens en na corona*, met de veelzeggende ondertitel: 'Hoe kunnen we samen de ervaringen vanuit de klas en het leerproces benutten?'. In de eerste fase van het praktijkonderzoek werd geïnterviewd hoe elke deelnemende school de periode met online onderwijs heeft ervaren, specifiek in het kader van digitale geletterdheid van leerlingen. Lydwin van Rooyen is vakexpert digitale geletterdheid bij SLO en natuurkundedocent in het vo. Vanuit SLO is ze nauw betrokken bij het praktijkonderzoek. Ze vertelt: "Najaar 2020 hebben we diepte-interviews met schoolleiders en leraren van de deelnemende scholen gehouden en een enquête afgenomen. De meest in het oog springende uitkomsten wijzen op het ontbreken van voldoende ICT-basisvaardigheden bij leerlingen. Zeker, leerlingen hebben veel geleerd de afgelopen periode. Dat neemt niet weg dat hier nog steeds, ook in het licht van kansengelijkheid, een flink terrein te winnen valt."

Mediawijsheid meer urgent

Naast ICT-basisvaardigheden bestaat digitale geletterdheid uit de thema's mediawijsheid, informatievaardigheden en computational thinking. Mediawijsheid heeft in het afgelopen coronajaar meer urgentie gekregen, blijkt uit de enquête. "Dat heeft vooral te maken met digitale omgangsvormen", legt Lydwin uit. "Het gaat bijvoorbeeld over hoe je je gedraagt tijdens online lessen." De thema's informatievaardigheden en computational thinking, laat het praktijkonderzoek zien, staan verder af van de directe invloed van de coronacrisis en de tijdelijke sluiting van de schoolgebouwen.

Schakelen tussen offline en online

"Met het switchen naar digitale middelen heeft technologie in het onderwijs een belangrijker rol gekregen", stelt Lydwin. Maar ook nu de scholen weer open zijn is het gebruik van digitale leermiddelen en tools groter dan voorheen, niet alleen voor bijvoorbeeld het inleveren van huiswerk. "Er wordt ook heel gemakkelijk geschakeld tussen offline en online lesgeven bij afwezigheid van een leraar of leerling", licht Lydwin toe. "Scholen zijn flexibeler geworden. Het online en offline bestaan van leerlingen en leraren loopt inmiddels bijna naadloos in elkaar over."

ICT-basisvaardigheden in onderbouw

In de tweede fase van het praktijkonderzoek heeft elke deelnemende school of schoolbestuur plannen gemaakt hoe ze, mede op basis van de geleerde lessen uit de eerste fase, verder aan digitale geletterdheid kunnen werken. "De scholen hebben vastgesteld welke basisvaardigheden ze van leerlingen verwachten en op welke wijze ze hen deze vaardigheden kunnen laten oefenen", legt Lydwin uit. Ze adviseert daar met name in de onderbouw ruimte voor vrij te maken, zodat leerlingen er hun verdere schoolcarrière profijt van hebben. Wat mediawijsheid betreft vonden de deelnemende scholen het belangrijk oog te hebben voor de online wereld van hun leerlingen en het gesprek daarover aan te gaan.

Gegroeid

Leraren onderschatten nogal eens de eigen kennis en kunde op het gebied van ICT-basisvaardigheden, is de ervaring van Lydwin. Maar zeker in het afgelopen jaar zijn de meesten daarin behoorlijk gegroeid, komt uit het praktijkonderzoek naar voren. Wel moet er op school een cultuur zijn waarin leraren vragen durven te stellen en elkaar helpen, vindt Lydwin. "Je hoeft als leraar heus niet alles te kunnen en er mag best wat verkeerd gaan. Maar je moet wel hulp dŕven vragen. Dat moet niet als vreemd of vervelend worden ervaren."

Binnenkort zijn de geleerde lessen en aanbevelingen van het onderzoek beschikbaar. /

www.slo.nl/vakportalen/vakportaal-digitale-geletterdheid